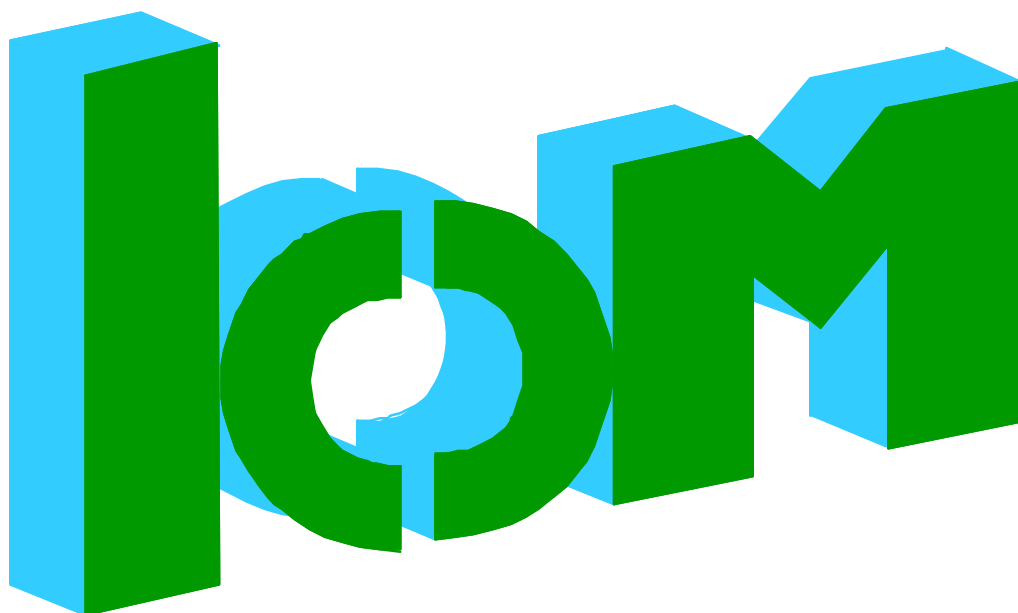

Stichting KOM

**Kwaliteitszorg Onderhoud
Melkinstallaties**

Jaarverslag 2011

Inleiding

Voor u ligt het “Jaarverslag 2011” waarin Stichting KOM verslag doet van haar activiteiten. Kort wil ik u meenemen langs enkele zaken die in het verslagjaar gespeeld hebben.

Tijdig onderhoud is één van de pijlers van Stichting KOM. We zijn dan ook blij dat de achterstanden duidelijk kleiner zijn geworden. Meer en meer onderhoudsbeurten worden op tijd uitgevoerd. De brief, welke in samenspraak met de zuivelindustrie als aankondiging net voor de komende onderhoudsbeurt wordt gestuurd, heeft hierop zeker een positief effect. In de melkstalstatistieken is een wijziging doorgevoerd. Alle visgraatmelkstallen boven de 50 graden zijn verschoven naar de zij-aan-zij melkstallen. Dit sluit beter aan binnen de branche organisaties en aangezien ook swingover melkstellen echt een plaats in de sector hebben, zijn deze nu ook opgenomen. In 2011 is het aantal opgeleverde automatische melksystemen nog steeds hoog, maar in verhouding wel iets teruggelopen. Iets vaker wordt er weer gekozen voor een capaciteitsmelkstal zoals een draaimelkstal of een zij-aan-zij melkstal.

De steekproeven op de werkzaamheden van de onderhoudsmonteurs laten helaas iets mindere resultaten zien. Vooral het toetsen en beoordelen van de resultaten van met name het pulsatiesysteem verdient meer aandacht. In de terugkoppeling en instructie voor monteurs wordt hier nu extra aandacht aan besteed. Daarnaast blijft aandacht nodig ten aanzien van de kwaliteitsparameters en het algehele melkproces. De onderhoudsmonteur dient de veehouder hiernaar te vragen en deze gegevens gebruiken bij het onderhoud is erg belangrijk. In de modulaire cursusopbouw tot gecertificeerde onderhoudsmonteur heeft dat ook een duidelijke plek gekregen. Er zijn vier modules gemaakt waarin vanaf de basis van de koe en melk tot het doormeten en bespreken van de resultaten opgenomen is. Alles wordt tenslotte in een praktijk en theorie examen getoetst.

In 2011 zijn ook twee projecten ingevuld voor een toekomstige efficiëntieslag op de periodieke controle van melkmeters en monitoring van de melkinstallatie. Op basis van dagelijkse melkgifregistratie en daarop uitgevoerde data analyses kunnen afwijkingen bij melkmeters sneller gesignaleerd worden. Binnen ICAR, de internationale organisatie voor diergegevens registratie, zijn enkele methodieken hiervoor in 2012 goedgekeurd ter vervanging van de jaarlijkse periodieke controle met een watertest. Leveranciers kunnen deze methodieken inzetten of inbouwen in hun managementsystemen. Het monitoren van de melkinstallatie kan ook bijdragen aan het efficiënter uitvoeren van de onderhouds- en toetsingbeurt. De geregistreerde gegevens kunnen een deel van de metingen overbodig maken. Dergelijke systemen zullen de komende jaren opgenomen gaan worden in de ISO-normen. Stichting KOM wil met de leveranciers actief werken aan deze nieuwe systemen. De efficiëntie kan hiermee verbeteren, maar ook de kwaliteit wordt door deze continue monitoring verbeterd. Een win-win situatie dus voor alle betrokkenen.

Ik wens u veel plezier met het lezen van dit verslag.

Voorzitter van bestuur,
H.J. Schoenmaker

Inhoudsopgave

INLEIDING	1
1. ORGANISATIE EN ACTIVITEITEN	3
2. REGISTRATIE MEET- EN ADVIESRAPPORTEN EN PERIODIEKE CONTROLES MELKMEETAPPARATUUR.....	4
2.1. PERIODIEKE CONTROLE OP MELKMEETAPPARATUUR.....	7
3. BEDRIJVEN MET NIEUWE ELEKTRONISCHE MELKMEETAPPARATUUR	8
4. STEEKPROEVEN OP UITGEVOERDE WERKZ.HEDEN DOOR ONDERHOUDSMONTEURS	9
5. CERTIFICERING VAN DE MONTEUR.....	11
5.1. MODULAIRE CURSUSOPBOUW TOT KOM CERTIFICERING	11
6. BORGING ONDERHOUD MELKKOELTANKS.....	12
6.1. CONTROLE OP UITVOERING EN AFHANDELING.....	13
7. DOORBELASTING KOM KOSTEN	14
8. ONTWIKKELINGEN	14
8.1. PROJECT MONITORING MELKMETERS	14
8.2. PROJECT MONITORING MELKINSTALLATIE	15

1. Organisatie en activiteiten

Afgelopen jaar zijn er geen organisatorische wijzigingen doorgevoerd. De binnendienst concentreert zich vooral op de dataverwerking en toetsing van alle meet- en adviesrapporten, installatieproeven en herijkingen op melkmeetapparatuur. De buitendienst voert als hoofdtaak steekproeven uit op alle werkzaamheden door melkmachine dealers en monteurs ten aanzien van melkinstallaties, melkkoelapparatuur en melkmeetapparatuur. Er is een traject ingezet richting een meer elektronische aanlevering vanuit het veld. De komende jaren zal dat ook in onze dataverwerking een efficiëntieslag geven. In het veld zal daarmee naast efficiëntie ook een kwaliteitswinst behaald gaan worden.

In het bestuur is een wijziging doorgevoerd. De statuten zijn aangepast en daarmee open gesteld voor alle groeperingen die de taken en doelstelling van Stichting KOM ondersteunen. In eerste instantie zijn drie betrokken groeperingen opgenomen:

- a. organisaties en instellingen werkzaam op het terrein van melkproductieregistratie, veeverbetering en veefokkerij;
- b. fabrikanten en importeurs van installaties met aan- en bijbehoren op het terrein van melktechniek en melkkoeling alsmede ontwikkelaars en verkopers van de voor de melkveehouderij benodigde automatisering en informatica;
- c. organisaties van melkveehouders.

Met het formeel worden van de nieuwe statuten is de heer Egebert Henniphof, voorheen bestuurslid als afvaardiging van de Nederlandse Veeverbeteringsorganisatie (NVO), gestopt. Op verzoek van het KOM bestuur is Coöperatieve Rundveeverbetering (CRV) benadert voor een afvaardiging. Hierbij is getracht tevens aansluiting te vinden bij de Commissie Toezicht Erkende Gegevensregistratie (CTEG). Deze commissie heeft een toezichtfunctie op gegevensregistratie die naast CRV ook diverse zelfstandige veeverbeteringsorganisatie omvat. Namens CRV is de heer Jos Buiting als nieuwe afvaardiging voorgesteld en vervolgens binnen het KOM bestuur opgenomen.

Tabel 1 Samenstelling bestuur (31-12-2011)

Organisatie	Vertegenwoordiging
Federatie Agrotechniek – Sectie Melktechniek	H.J. (Rik) Schoenmaker
CRV Coöperatieve Rundveeverbetering	J.A.L. (Jos) Buiting
LTO Land- en tuinbouw organisatie, afd. Veehouderij	J. (Jeanet) Brandsma
<i>Adviseur</i>	
<i>WUR Wageningen UR, divisie Veehouderij (adviseur)</i>	<i>C.J.A.M.(Kees) de Koning</i>

Om u een indruk te geven van de activiteiten van de Stichting KOM wordt hierna een korte opsomming gegeven van de werkzaamheden. Deze activiteiten en de procedures zijn opgenomen in het reglement “Kwaliteitscontrole melkinstallaties”. De belangrijkste activiteiten zijn:

- Registratie van meet- en adviesrapporten (beoordeling op steekproefbasis), registratie en controle van ijkrapporten van melkmeters en melkmeetglazen;
- Installatieproeven bij melkmeters (bedrijfsgoedkeuring) en periodieke controles bij voorlopig ICAR goedgekeurde melkmeters;

- Uitvoering van steekproeven op de werkzaamheden van de onderhoudsmonteur ten aanzien van de melkinstallatie, melkkoeltanks en eventuele aanwezige melkmeetapparatuur;
- Certificering van (nieuwe) onderhoudsmonteurs aangevuld met jaarlijkse bijscholing van onderhoudsmonteurs en controle en afstelling van meetapparatuur gebruikt door de onderhoudsmonteurs;
- Ontwikkeling van standaard meetrapporten en meetprocedures (gebaseerd op ISO) zoals bijvoorbeeld voor automatische melksystemen.
- Ontwikkelen van verbeterde standaarden op basis van de analyses van ontvangen meetrapporten.

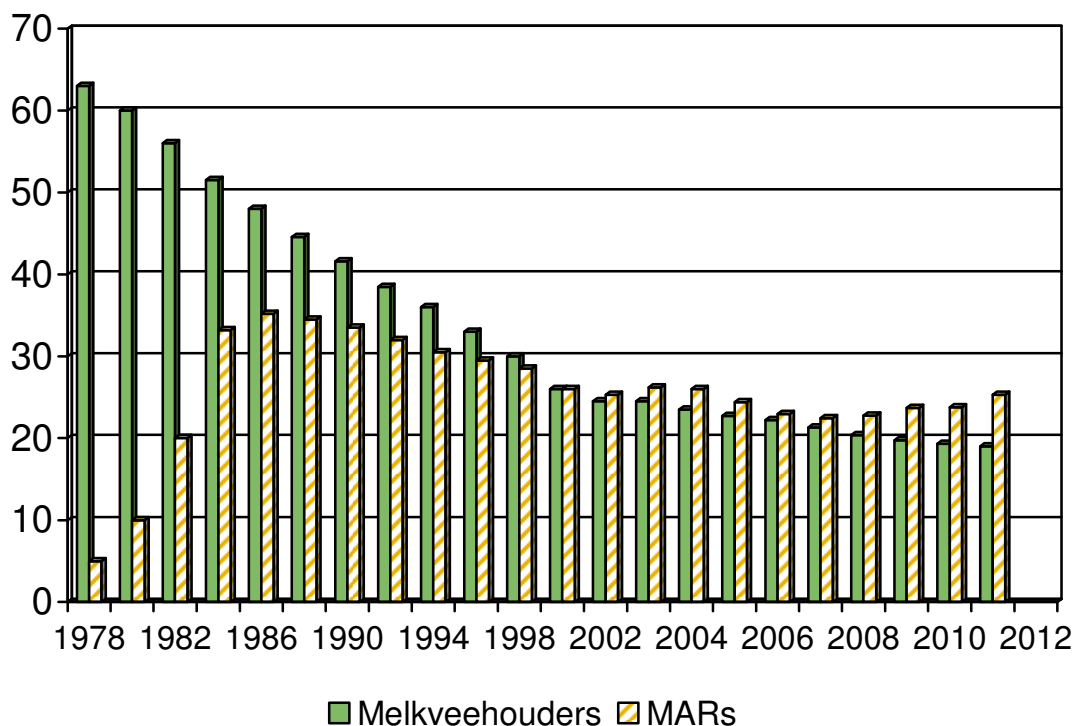
Op het secretariaat werkten per eind 2011 in totaal 4 personen (3,7 fte) en in de buitendienst worden de werkzaamheden uitgevoerd door 4 personen (4 fte).

De dagelijkse leiding is in handen van de heer P.J.M. (Peter) Huijsmans.

2. Registratie meet- en adviesrapporten en periodieke controles melkmeetapparatuur

Wederom is het aantal meet- en adviesrapporten in aantal gestegen, dit ondanks het dalende aantal veehouders. Dat het aantal veehouders daalt komt in iedere lange termijnvoorspellingen naar voren. Het niet dalen van de aantallen rapporten, terwijl toch het aantal veehouders daalt is te verklaren door extra rapporten op de automatische melksystemen, maar ook het duidelijk inlopen van de achterstanden op het onderhoud. In figuur 1 vindt u een overzicht van de ontwikkeling in aantallen melkveehouders en de aantallen ontvangen meet- en adviesrapporten.

Figuur 1 Ontwikkeling veehouders en meet- en adviesrapporten (MARs)

Bij de registratie van de meet- en adviesrapporten (MAR) worden alle rapporten (grote beurt en kleine beurt) en de halfjaarlijkse rapporten bij de automatische melksystemen meegenomen. Aan de leveranciers van automatische melksystemen is gevraagd mee te denken om elke onderhoudsbeurt alle “kritische onderdelen” zichtbaar te toetsen en vervolgens eenmaal per jaar een volledige KOM/ISO-toetsing uit te voeren. Het zal moeten leiden tot minder melkwaliteitsproblemen op deze systemen, want dat is de reden dat nu tweemaal per jaar een KOM/ISO-toetsing uitgevoerd dient te worden.

Van alle actieve conventionele melkinstallaties én twee opvolgende KOM toetsingsbeurten in ons datasysteem heeft 87,9% een interval tussen twee KOM getoetste onderhoudsbeurten van maximaal 13 maanden. Voor de automatische melksysteem is dit 86,9% op de daar geldende termijn van maximaal 7 maanden (zie ook tabel 2). De percentages zijn beide zeer sterk verbeterd. Vorig jaar lagen deze respectievelijk op 80,5% en 81,7%. De basis onder deze verbetering is waarschijnlijk de aankondigingbrief die in afstemming met de zuivelindustrie in 2011 is opgestart. Het signaal, ook al is deze informerend, geeft toch een betere afstemming tussen de melkveehouder en de melkmachinedealer.

Tabel 2 Onderhoudsinterval tussen de laatste twee beurten

	Conventioneel		Automatische melksystemen	
	Beurten	%	Beurten	%
<12 maanden	11335	68,4%	<6 maanden	2437 66,4%
<13 maanden	14562	87,9%	<7 maanden	3188 86,9%
>13 maanden	2008	12,1%	>7 maanden	480 13,1%
Aantal melkstallen	16570		3668	

Aanvullend geconcludeerd blijkt dat ongeveer 12,1% en respectievelijk 13,1% van de veehouders/melkstallen niet voldoet aan de maximale termijn. Deze lopen direct tegen consequenties aan bij een beoordeling in het kader van de kwaliteitssystemen van de zuivelindustrie. Ondanks dat ook deze beide resultaten sterk verbeterd zijn (vorig jaar lagen deze percentages op respectievelijk 19,5% en 18,3%), is dit wel een aandachtspunt. Een “te laat” uitgevoerde onderhoudsbeurt met KOM/ISO-toetsing kan tot twee of drie jaar nadien helaas nog voor kortingspunten zorgen. Bij een zuivelbeoordeling wordt namelijk teruggekeken tot en met de voorlaatste onderhoudsbeurt.

Op basis van bovenstaande resultaten kan geconcludeerd worden dat het aankondigen een duidelijk positief effect heeft op de onderhoudsintervallen. Dit betekent ook dat we voor 2012 deze werkwijze doorzetten. Momenteel wordt er ook gekeken of een dergelijke aanmelding ook duurzaam uitgevoerd kan worden door deze via e-mail te sturen. Of naar de toekomst aanvullende actie nodig is hangt eigenlijk van de sector zelf af. Zo'n belangrijke installatie als een melkmachine verdient frequent service en onderhoud. De huidige verbetering toont aan dat die bewustwording bij veel veehouders prima is.

Tabel 3 Overzicht aantallen per soort melkstal per eind december (afgeronde getallen)

Staltype	Aantal bedrijven		
	2009	2010	2011
Draaimelkstal	620	679	707
Grupstal	2160	1994	1833
Tandemmelkstal	1085	973	896
Automatische melksystemen	1905	2252	2586
Visgraat melkstal	12210	12517	9853
Swingover melkstal			156
Zij-aan-zij melkstal	1775	1889	2857
Total	19755	19304	18888

Aantal AM systemen (boxen/standen) 2935 3503 4035

Tabellen 3 en 4 geven een beeld van de aantallen en soorten melkstallen in Nederland. De trend van afgelopen jaren zet zich duidelijk voort, deze is echter wel iets gewijzigd. Enerzijds zijn de grote melkstallen met een hoge uurcapaciteit in trek en anderzijds zijn het de automatische melksystemen. De keuze voor een conventionele melkstal of een automatisch systeem hangt niet meer af van het technisch wel of niet functioneren, maar vooral van de bedrijfssituatie, management en toekomstvisie. Zoals vorig jaar al aangegeven kiezen vooral grotere bedrijven in het algemeen vaker voor een melkstal met hoge capaciteit. De automatische melksystemen zijn in absolute aantallen echter nog duidelijk de nummer één. In de geplaatste melkstallen is het aandeel automatische melksystemen van bijna 60% iets teruggelopen naar minder dan 50%.

Tabel 4 Overzicht aantallen opleveringen per soort melkstal per eind december

Staltype	Aantal opleveringen (incl. renovatie en uitbreiding)		
	2009	2010	2011
Draaimelkstal	87	76	58
Grupstal	16	6	7
Tandemmelkstal	8	12	3
Automatische melksystemen (box)	680	680	514
Visgraat melkstal	430	289	210
Swingover melkstal			32
Zij-aan-zij melkstal	260	185	254
Totaal	1481	1158	1078

Ten aanzien van nieuwbouw of renovatie verdient het maken van een opleveringsrapport nog steeds aandacht. Uit de opleveringssteekproeven komt nog te vaak naar voren dat er al

enige tijd gemolken wordt. Wellicht is er wel getoetst, maar wordt een formeel rapport pas later opgemaakt. Andere belangrijke aandachtspunten zijn de ISO meetpunten en afsluiters om uniform, maar zeker ook efficiënt richting de toekomst kan worden doorgemeten. Tijdens de jaarlijkse instructiedagen voor monteurs zijn hiertoe ook markeringsstickers uitgegeven. Naast het zichtbaar maken wordt op deze wijze ook het plaatsen van afsluiters voor eenvoudiger doormeten en het uniform meten onder de aandacht gebracht. Als laatste verdient ook de reiniging aandacht. Stallen en leidingen worden groter en dan is niet alleen voldoende pompcapaciteit belangrijk. Maar ook de aanleg, de waterverdeling en bereiken van voldoende kolomvorming en snelheid. Juist inregelen is hierbij essentieel.

2.1. Periodieke controle op melkmeetapparatuur

Melkmeetapparatuur die wordt gebruikt voor de erkende melkproductieregistratie, dient periodiek gecontroleerd te worden. Veel veehouders hebben goedgekeurde meetapparatuur in de vorm van melkmeetglazen of elektronische melkmeters in eigendom. De overige bedrijven gebruiken Tru-Test melkmeters via de melkcontrolevereniging. De melkmeetglazen worden 1x per 24 maanden gecontroleerd en voor elektronische melkmeters is deze termijn 12 maanden. In tabel 5 is aangegeven hoeveel melkmeters er gecontroleerd zijn en wat de resultaten hiervan zijn.

Er waren per 31 december 2011 ongeveer 6.400 bedrijven met elektronische melkmeters en ruim 5.400 bedrijven met melkmeetglazen aangesloten bij de melkproductieregistratie. De beide aantallen zijn iets teruggelopen. In 2010 waren deze aantallen respectievelijk 6.600 en 6.000. Bij beide typen registratie is een daling door stoppende veehouders een belangrijke oorzaak. Daarnaast wordt ook vaker een keuze gemaakt voor een sober ingerichte, maar kostenefficiënte melkstal, waar indien nodig voor erkende melkproductieregistratie gebruik wordt gemaakt van Tru-Test melkmeting.

Het lagere aantal bezochte bedrijven voor een periodieke controle (zie tabel 5) wordt veroorzaakt door nieuwe bedrijven en bij melkmeetglazen door de uitvoering eenmaal per twee jaar. Daarnaast is achterstand in uitvoering ook gedeeltelijk de oorzaak van het verschil. Nieuwe bedrijven behoeven pas na één jaar hun eerste periodieke controle uit te laten voeren, maar er is natuurlijk wel een installatieproef geweest.

Tabel 5 Periodieke controles op melkmeetapparatuur door dealers

	Melkmeters ²⁾		Melkmeetglazen	
	2010	2011	2010	2011
bezochte melkstallen/boxen	5088	5625	2573	2429
meetunits op deze bedrijven	54949	60074	26288	24837
meetunits met afwijking ¹⁾	4459 8,1%	5258 8,8%	2306 8,8%	2286 9,2%

1) Een afwijking betekent dat een meter een afwijking heeft van groter dan 0,2 kg.

2) Aanvullend dient opgemerkt dat in de normale werkwijze de melkmeters eerst preventief worden nagekeken. De afwijkingen die hiermee reeds worden opgelost zijn hierdoor niet inzichtelijk.

Het inhalen en verkleinen van de achterstand blijft voor Stichting KOM een belangrijk aandachtspunt. De dealers en leveranciers / vertegenwoordigers zijn hierop aangesproken. Daarnaast is bij de dealer extra aandacht nodig voor een uitvoering van de periodieke controle op de melkmeetglazen tijdens de reguliere onderhoudsbeurt, zodat een efficiënte werkwijze gehanteerd wordt. In de, met de zuivelindustrie afgesproken, aankondigingbrieven wordt ook de uitvoering van de herijking op de melkmeetapparatuur meegenomen. Te lang openstaande bedrijven worden gemeld bij de Commissie Toezicht Erkende Gegevensregistratie (CTEG).

Om de dealer zo goed mogelijk te ondersteunen bij zijn planning wordt gebruik gemaakt van een website. Op deze website kan, op een (beveiligd) inloggedeelte, de melkmachinedealer eenvoudig een planning draaien, maar ook de bijbehorende ijkrapporten met referentiegegevens kan vinden.

Indien een veehouder weigert de periodieke controle uit te laten voeren, dient het ijkrapport met de betreffende opmerking naar Stichting KOM opgestuurd te worden. Een veehouder krijgt bij het verlopen van de periodieke controle termijn of bij een weigering deze te laten uitvoeren, schriftelijk een termijn opgelegd, waarbinnen uitvoering als nog plaats dient te vinden. Het niet uitvoeren of weigeren het te laten uitvoeren van de herijking door de veehouder leidt tot het verliezen van de erkende fokkerijstatus.

Tijdens de periodieke controle wordt de meetapparatuur gecontroleerd op werking en een correcte productieweergave. Bij melkmeters wordt in het algemeen met een watertest gecontroleerd of deze minder dan 0,2 kg afwijkt ten opzichte van de oorspronkelijk vastgelegde referentie. Bij melkmeetglazen toetst men een vergelijkbare afwijking via een elektronisch waterpas. In internationale richtlijnen ten behoeve van dergelijke “goedgekeurde melkmeetapparatuur” is ook een periodieke controle mogelijk op basis van de geregistreerde data. Bij systemen met een koppeling naar een managementsysteem is dit een zeer goed alternatief in vergelijking met de watertest. Binnen ICAR, de organisatie die internationaal o.a. invulling geeft aan de “goedkeuring” van melkmeting en de voorzetting daarvan met invulling van de periodieke controle, zijn meerdere methodieken daartoe geaccordeerd. In de melkmachinebranche zal dit de komende jaren ook meer invulling krijgen.

De resultaten bij zowel de melkmeters als de melkmeetglazen zijn ten opzichte van 2010 iets minder worden. Jaarlijks onderhouden en controleren is daarom ook erg belangrijk. De melkmeter is belangrijk voor goede cijfers (productiegegevens), maar is ook een essentieel onderdeel in het melkproces en het dagelijkse management. De melkmeter is o.a. belangrijk bij melkstroom gestuurde pulsatie-/stimulatiesystemen, maar ook bepalend voor het tijdstip van afnemen. Uit ervaring weten we dat een goede reiniging vooral bij elektronische melkmeters zeer belangrijk is. Onvoldoende reiniging kan grote invloed hebben op de werking van deze melkmeters. Denk hierbij o.a. aan bijv. minimaal één, maar soms twee zuurreinigingen per week.

Bij de melkmeetglazen is waarschijnlijk het steeds ouder worden van dergelijke bedrijven de belangrijkste oorzaak. Echter ook dan dient de registratie nog steeds goed te zijn en verdient een goede stabiele ophanging zeker de aandacht.

3. Bedrijven met nieuwe elektronische melkmeetapparatuur

Op alle nieuw geïnstalleerde melkmeetapparatuur, welke de veehouder wil gaan gebruiken bij de erkende melkproductieregistratie, wordt een installatieproef uitgevoerd. Wat is nu eigenlijk een installatieproef? Dit is een test op het melkveebedrijf waarbij gecontroleerd wordt of de melkmeters op de juiste wijze zijn geïnstalleerd en afgesteld. Hoewel de meeste melkmeters af fabriek worden afgesteld, is een bedrijfsafstelling nodig om de meter aan te passen aan de specifieke bedrijfsomstandigheden.

Uitvoering bedrijfsgoedkeuring elektronische melkmeters

Op basis van de internationale richtlijnen van ICAR is een installatieproef van de melkmeters en de daaruit voortvloeiende bedrijfsgoedkeuring een voorwaarde om deze melkmeters te kunnen gebruiken voor de erkende melkproductieregistratie. In Nederland werken we nu al een aantal jaren met gecertificeerde melkmachinedealers die dit efficiënt en goed uit kunnen voeren. Stichting KOM voert op de installatieproeven steekproeven uit. Dit gebeurt deels gezamenlijk, maar kan ook nadien uitgevoerd worden. De resultaten leren ons dat de werkwijze goed functioneert, maar dat zeker blijvend aandacht nodig is voor een juiste uitvoering, interpretatie van data en afwijkingen en aanlevering. Daar de erkenning op melkmachine dealerniveau is doorgevoerd is ook binnen de dealerorganisatie aandacht nodig voor een goed overdracht en instructie van nieuwe monteurs.

Bij niet standaard opgestelde melkmeters (met bijbehorende monsterapparatuur), volledige nieuwe systemen/melkmeters wordt de installatieproef onder leiding van een medewerker van Stichting KOM uitgevoerd.

Om het traject tot een goedkeuring in te zetten verlangen wij een aanmeldingsformulier betreffende de nieuwe melkinstallatie met melkmeting. Dit dient vooraf ontvangen te worden, zodat in overleg met de melkcontrole verenigingen, dealer en eventueel Stichting KOM een juiste planning en afhandeling kan plaatsvinden. Op deze wijze kunnen aaneengesloten erkende lijsten beschikbaar blijven (onderbreking van de monsternamen van maximaal 100 dagen).

4. Steekproeven op uitgevoerde werkzaamheden door onderhoudsmonteurs

Op de door de onderhoudsmonteurs uitgevoerde onderhoudsbeurten en periodieke controles worden door Stichting KOM steekproeven uitgevoerd. Dit betekent dat in de praktijk een deel van de installatie en/of melkmeetapparatuur nagemeten wordt waarbij de KOM resultaten vergeleken worden met de resultaten van de onderhoudsmonteur. De doelstelling is om op 2% van alle binnengekomen meet- en adviesrapporten ('grote' onderhoudsbeurt) een steekproef uit te voeren, voor de bedrijven met melkmeters is dit 5%. In tabel 6 vindt u de totaalresultaten van de door Stichting KOM uitgevoerde praktijksteekproeven. In 2011 zijn deze aantallen uitgekomen op respectievelijk 2,95% en 6,09% (6,3% op alle melkmeetapparatuur).

De resultaten bij de steekproeven op de melkinstallatie zijn duidelijk verminderd. Een directe oorzaak is niet zo te geven. De belangrijkste tekortkoming heeft net als voorgaande jaren te maken met afwijkende pulsatiesystemen. Daarnaast is een juiste registratie en toetsing op de reservecapaciteit soms niet juist. Dit betreft dan zowel het meten van die capaciteit op A1 en A2 als het hanteren van "eigen" lagere normen.

De hoeveelheid bij pulsatiesystemen neemt met de grote van de melkstallen toe. Dit maakt een beoordeling voor een monteur wel lastiger, maar is zeker prima uitvoerbaar. Een hulpmiddel via elektronische weg, zoals een elektronisch meet- en adviesrapport of verbeterde overzichten uit de meetapparatuur (afwijkingen zichtbaar maken) kunnen hierin een belangrijke verbetering geven.

De resultaten bij de melkmeters hebben na een goed jaar nu een duidelijke minder resultaat. De oorzaak van deze afwijkingen/verschillen hebben voornamelijk te maken met één type melkmeter en de testvloeistof. De leverancier is een nieuwe testvloeistof geleverd. Deze lijkt gevoeliger te zijn voor de reinheid van de elektroden. De monteurs hebben meer moeite om alles binnen de referenties te krijgen en ook daarna is de kans op verschillen groter. Of hiernaast nog andere, mogelijk software/hardware verschillen aan de afwijkingen bijdragen is

nog onduidelijk. Met ICAR en de leverancier wordt gewerkt aan een oplossing. De resultaten moeten beter en de monteur helderheid krijgen hoe om te gaan met eventuele afwijkingen. De resultaten bij de melkmeetglazen vertonen een goede lijn in gevonden afwijkingen de afgelopen jaren. De werkzaamheden die, op deze steeds minder in aantal wordende glazen, worden uitgevoerd gebeuren doorgaans goed.

Zoals gebruikelijk wordt in de jaarlijkse instructiedagen en bijscholingsdag voor 2012 aan bovenstaande veel aandacht geschonken. Dit gebeurt door deze onderdelen en tekortkomingen gericht te benoemen en waarnodig betere uitvoering en toetsingsmogelijkheden aan te dragen. Bij de "tweede" steekproeven, uitgevoerd naar aanleiding van een steekproef met een onvoldoende, zijn bij twee onderhoudsmonteurs problemen naar voren gekomen. Deze zijn besproken en hebben nadien tot een steekproef met goede resultaten geleid.

Tabel 6 Aantallen en resultaten van de steekproeven door KOM in 2009, 2010 en 2011

	Melk- installatie¹⁾	Melkmeters²⁾		Melkmeetglazen²⁾	
		Bedrijven	Meters	bedrijven	glazen
2009					
Totaal aantal	417	224	2318	175	1707
Aantal onvoldoende	20	19	28	42	94
Aantal onvoldoende in %	4,8%	8,5%	1,2%	24,0%	5,5%
2010					
Totaal aantal	524	294	3050	216	2227
Aantal onvoldoende	29	17	26	32	78
Aantal onvoldoende in %	5,5%	5,8%	0,9%	14,8%	3,5%
2011					
Totaal aantal	584	417	4309	177	1862
Aantal onvoldoende	46	44	112	22	59
Aantal onvoldoende in %	7,9%	10,6%	2,6%	12,4%	3,2%

¹⁾ *Er is sprake van een opmerking als verschillen zijn gevonden in gemeten waarden, er onjuiste procedures gebruikt zijn of het rapport onvolledig ingevuld of beoordeeld is, echter zonder directe consequenties voor de melkinstallatie. Een onvoldoende leidde tot consequenties voor de monteur/dealer.*

²⁾ *Er is sprake van een onvoldoende indien de verschillen groter zijn dan de ICAR norm van 0,2 kg*

De conclusie kan getrokken worden dat monteurs meer aandacht moeten besteden aan het beoordelen van hun meetgegevens Dit geldt dan met name voor het pulsatiesysteem. Daar het "goed melken" vooral bepaald wordt door het vacuüm en de werking van het pulsatiesysteem is dit een zeer belangrijke controle.

Bij melkmeters zijn preventief onderhoud en reiniging erg belangrijk (zie vooral de resultaten van de herijkingen), de werkzaamheden worden in het algemeen goed uitgevoerd. Aandacht verdienen in deze vooral de bedrijven met een openstaande herijking (achterstand).

Afgelopen jaren is er veel aandacht besteed aan het op tijd insturen van de meet- en adviesrapporten. Dit heeft na een goede stap voorwaarts in 2011 wederom een verbetering

gekend. Met een wekelijkse afhandeling, opsturen en verwerken bij de post moet een afhandeling van gemiddeld onder de 10 dagen haalbaar zijn. Voor 2011 is dit uitgekomen op 9,6 dagen. Na respectievelijk 12,4, 11,8 en 10,1 is dit een prima resultaat. Wel zijn er nog steeds enkele melkmachinedealers die er boven zitten. We zullen hier dan ook duidelijk aandacht aan blijven besteden.

5. Certificering van de monteur

Alle monteurs die zelfstandig servicebeurten uitvoeren, dienen gecertificeerd te zijn. Op de website van Stichting KOM staat altijd een actuele lijst met gecertificeerde monteurs. Dit geldt voor zowel melkinstallaties (425 stuks) als melkkoeling (135 stuks). Ten aanzien van nieuwe servicemonteurs geldt na aanmelding, in afstemming met de Stichting KOM, een periode van voorlopige erkenning (in afwachting van certificering). Dit traject gaat overigens pas in indien de monteur een positieve beoordeling krijgt op een 5-tal meet- en adviesrapporten, welke hij/zij gemaakt heeft onder toezicht van een gecertificeerde monteur. Deze beoordeling wordt met opmerkingen en aandachtspunten teruggekoppeld naar de dealer/monteur. In 2011 zijn op deze wijze 38 monteurs beoordeeld. Hiervan dienden 4 monteurs nogmaals een “verbeterde” set rapporten aan te leveren.

5.1. Modulaire cursusopbouw tot KOM certificering

Het trainingstraject tot KOM-examen/certificaat is vorig jaar gewijzigd. De aanleiding van deze wijziging was de grotere diversiteit van nieuw binnenkomende monteurs. Steeds vaker ontbreekt de basiskennis omtrent de koe en de melkmachine. Daarnaast dient de nieuwe invulling naar de toekomst een betere invulling verdeeld over het land te geven. Dit zal niet direct van toepassing zijn, maar hier wordt wel aangewerkt.

Na een eerste invulling eind 2010 en in 2011 zijn er naar aanleiding van evaluaties aanpassingen en verbeteringen doorgevoerd. Daarna is de invulling enigszins stil komen te liggen, door enerzijds te weinig aanmeldingen, maar waarschijnlijk ook onvoldoende duidelijkheid bij de melkmachinedealers.

Elke monteur nieuwe monteur doet doorgaans binnen het eigen dealerbedrijf ervaring op. Tijdens of na dat traject kan een monteur opgegeven worden voor een tijdelijke stempel, waarna vervolgens opgave voor één of meer modules diende plaats te vinden. In dit laatste traject is sprake van onduidelijkheid. Vanuit Stichting KOM is het onmogelijk een keuze te maken welke modules voor een monteur van toepassing zijn. Dit hangt af van ervaring, opleiding en specifieke bedrijfstrainingen. Aanmelding betreft de volgende vier module trainingen: Basiskennis koe en melken, Basis melkmachineteknik en Melkmachineteknik 1 & 2. Daarna volgt dan een examen. Voor het examen heeft de monteur de kennis of het niveau nodig van de vier modules. Vanuit Stichting KOM wordt sterk geadviseerd minimaal Melkmachineteknik 2 als voorbereiding op het examen te volgen.

Op de website van Stichting KOM is een document opgenomen met de omschrijving van de verschillende modules. In de toelichting van de trainingen worden veelal de termen “koe” en “melkmachine” gebruikt. Daar van toepassing zullen ook de andere diersoorten, zoals geiten en schapen, meegenomen worden. Naast de traditionele melkmachine zullen ook de automatische in relatie tot de verschillende onderdelen worden meegenomen.

Het geldig blijven van het certificaat wordt bepaald door een aantal zaken:

- Ten eerste dient de verplichte jaarlijkse instructiedag met het controleren van de meetapparatuur gevolgd te worden,

- Ten tweede dienen er jaarlijks minimaal 10 onderhoudsbeurten (op naam geregistreerde meet- en adviesrapporten) uitgevoerd te worden,
- Ten derde dienen de resultaten van de steekproef en de beoordeling van de meet- en adviesrapporten voldoende te zijn. De beoordeling op een vijftal willekeurig gekozen meet- en adviesrapporten dient een waardering van minimaal een zes te hebben. Deze laatste beoordeling wordt jaarlijks besproken met de monteur tijdens de instructiedag. Bij onvoldoende resultaat volgen extra beoordelingen, welke bij continuerende onvoldoende resultaten, zullen leiden tot intrekking van het certificaat.

Tot maximaal twee jaar na de certificaateinddatum kan via een, met goed gevolg af te leggen, (beperkt)examen een her-activering worden gerealiseerd. Indien de periode langer is volgt een volledig examen om weer gecertificeerd te worden. Hiervoor dient de onderhoudsmonteur zelf actie te ondernemen (aanvragen). In januari 2012 zijn zes monteurs op basis van twee successievelijke jaren met te weinig beurten op non-actief gezet.

De instructiedagen zijn gedurende het gehele jaar ingevuld. Aan het einde zijn enkele inhaaldagen gehouden. Het programma zag er in 2011 als volgt uit.

Programma instructie monteurs 2011

09.00 uur	Zaal open en ontvangst
09.30 uur	Actuele zaken
10.00 uur	Melkkwaliteit 2010
10.30 uur	Praktijk situaties
	- Voorbeelden en beoordelingen
	- Meetpunten en verschillen
	- Aanleg en berekening capaciteiten
12.00 uur	Lunch
13.00 uur	Vacuümvariaties (dynamische meting)
13.45 uur	Rondvraag
14.00 uur	KOM zaken en bespreking meetrapporten
15.00 uur	IJken meetapparatuur
16.30 uur	Afsluiting

Ten aanzien van de beoordelingen (bespreken meetrapporten) kwamen vergelijkbare resultaten naar voren als bij de praktijksteekproeven. Van de 386 beoordelingen scoorden er 27 een onvoldoende. Ten aanzien deze onvoldoendes hebben we een herbeoordeling uitgevoerd. Bij de herbeoordeling van één monteur ging het op andere punten mis dan de eerste beoordeling. Na terugkoppeling is hier nogmaals een beoordeling op uitgevoerd. Bij de andere monteur is het certificaat ingetrokken. Deze monteur heeft een nieuw examen afgelegd.

6. Borging onderhoud melkkoeltanks

In het begin van de zuivelborgingssystemen zijn er tussen de Nederlandse Zuivelorganisatie (NZO), Federatie Agrotechniek - sectie Melktechniek, Stichting KKM en Stichting KOM afspraken gemaakt om het onderhoud van de melkkoeltank gestructureerd uit te voeren en te toetsen op een tiental controle punten. De uitvoering van het onderhoud en de toetsing van de controlepunten worden uitgevoerd door KOM erkende koelmonteurs. De invulling, controle op juiste uitvoering en afhandeling, waarbij de nadruk op hygiëne en werking ligt, wordt uitgevoerd door stichting KOM. Technisch is de uitvoering reeds geborgd door de STEK certificering en/of de opvolging hiervan in de F-gassenregelgeving

Bovengenoemde uitvoering heeft tot doel om door een uniforme uitvoering, toetsing en vastlegging van onderhoud de kwaliteit van de koelmonteurs in de branche te verzekeren, alsmede ook de kwaliteit van hun werk.

Begin 2011 is een kleine wijziging ten aanzien van de STEK/ F-gassenregelgeving doorgevoerd. Formeel is dat geen toetsingsonderdeel van Stichting KOM, maar door de wijziging op te nemen is een eigen aanvullende registratie te voorkomen.

6.1. Controle op uitvoering en afhandeling

Vanuit Stichting KOM wordt gevraagd een sluitende administratie te voeren ten aanzien van de akkoord afgehandelde (voldoen aan toetsingcriteria) en uitgevoerde onderhouds- en/of servicebeurten.

De controle van de kwaliteit van het doormeten, het invullen en de adviesverlening van de koelmonteur aan de melkveehouder gebeurt op de volgende manieren:

- Stichting KOM voert steekproeven uit. Deze steekproeven worden op het melkveebedrijf uitgevoerd in combinatie met andere werkzaamheden, zoals steekproeven op de melkinstallatie, melkmeetapparatuur, periodieke controles en installatieproeven.
- Stichting KOM kan meet- en adviesrapporten opvragen, bijv. van een specifieke koelmonteur in een bepaalde week, en hier een praktijk - dan wel rapportbeoordeling op uitvoeren.
- De betrokken firma zal ook de rapporten op het bedrijf beoordelen.
- Officiële instanties die tijdens bedrijfsbezoeken tekortkomingen constateren, zoals Qlip en de zuivelorganisaties.

De resultaten over 2011 zijn na een iets minder jaar weer verbeterd. Een korte opsomming volgt hieronder. Daarnaast is een aandachtspunt opgenomen.

- 97,0% van KOM nummers komt retour (wordt retour gestuurd of elektronisch teruggemeld). In 2010 was dit 96,6%. Ondanks de kleine verbetering zijn het vooral de beide grotere partijen die moeite hebben dit sluitend te krijgen. De kleinere organisaties zitten allen hierboven en veelal op 100%aandacht.
- Vooral bij een elektronische registratie ontbreekt het KOM nummer nog wel eens. Deze wordt dan op het melkveebedrijf dan wel op het logboek achtergelaten, maar niet geregistreerd. Intern is bij de betreffende organisatie daar wederom aandacht voor gevraagd, juist bij nieuwe monteurs is dit een aandachtspunt.
- Bij de steekproeven worden regelmatig opmerkingen gemaakt betreffende de juiste rapport hantering. De registratie dient plaats te vinden op een uniforme layout/methode. Dit mag op een merkeigen invulling, al dan niet met een losse registratie voor de F-gassenregeling of op het KOM formulier.
- Indien een naam/stek stempel defect is dient een nieuwe besteld te worden. In de tussentijd dient men schriftelijk de stempelgegevens op de stempel locatie gezet te worden. Vaak wordt alleen een paraaf o.i.d. geplaatst.

Uit bovenstaande blijkt een redelijke goede en stabiele invulling. Wel gebeurt het onderhoud op de melkkoeltank te vaak te laat. Ook deze staat hoog op de lijst met gemaakte opmerkingen tijdens de zuivelbeoordeling door Qlip. Hier dient ondanks eerdere acties een betere invulling aangegeven te worden. Vanuit Stichting KOM zal bekeken worden of deze in de aankondigingsbrief ook meegenomen kan worden. Waarschijnlijk zal dit pas efficiënt en duurzaam kunnen als het een elektronische (e-mail) berichtgeving wordt.

7. Doorbelasting KOM kosten

Eén maal per jaar worden de KOM kosten doorbelast aan de veehouder. Het rapport van een eventuele tweede of volgende meting in dat jaar wordt wel beoordeeld maar niet in rekening gebracht. Bij elke getoetste onderhoudsbeurt wordt een KOM sticker achter gelaten. Middels het nummer op de sticker vindt de registratie plaats. Indien er gedurende het jaar een renovatie of oplevering plaats vindt, dient een nieuw meet- en adviesrapport gemaakt te worden. Er dient dan, indien de installatie voldoet, ook een nieuwe KOM sticker geplaatst te worden.

Aan het einde van het jaar dienen alle niet gebruikte KOM-stickers ingeleverd te worden bij Stichting KOM. Voor ontbrekende stickers, het verschil in aantal tussen verstrekte en retour gezonden nummers en overgebleven stickers, dient de dealer een schriftelijke verklaring, van rechtmatig gebruik, af te geven. Dit loopt goed. De meeste melkmachinedealers realiseren een overzicht met vrijwel geen ontbrekende stickers of kunnen eenvoudig een verklaring voor de ontbrekende nummers geven. In tabel 7 zijn de tarieven voor 2011 vermeld. Ook is hierin aangegeven hoe de KOM kosten afgehandeld worden richting de veehouder.

Tabel 7 Overzicht KOM kosten en afdrachten (per 1 januari 2011)

Bedrag	Betreft	Verwerken
18,50 euro	Basiskosten per locatie, waarvan 3,00 euro t.b.v. opleveringssteekproeven	zichtbaar op factuur
0,20 euro	Toeslag voor melkstalgrootte voor melkkoeien (aantal melkstellen x toeslag)	zichtbaar op factuur
0,10 euro	Toeslag voor melkstalgrootte voor geiten en schapen (aantal melkstellen x toeslag)	zichtbaar op factuur
0,23 euro	Afdracht bij uitvoering van herijking door dealer op de melkmeetglazen	Verwerkt in tarief voor herijken meetglazen
0,75 euro	Afdracht bij uitvoering van herijking door dealer op de melkmeters	Verwerkt in tarief voor herijken melkmeters

8. Ontwikkelingen

Afgelopen jaar is met een tweetal projecten gekeken naar mogelijke verbeteringen die kunnen bijdragen aan enerzijds efficiëntie in uitvoer, maar anderzijds ook die de kwaliteit kunnen blijven waarborgen. De projecten zijn nog niet afgerond en als u als melkmachine leverancier of dealer hierin bijvoorbeeld in een pilot aan wilt meewerken dan vernemen we dat graag.

8.1. Project monitoring melkmeters

Het periodiek controleren van de nauwkeurigheid van melkmeters is noodzakelijk voor de betrouwbaarheid van de melkgift-data voor zowel management als fokkerij. In de huidige situatie worden met de jaarlijkse onderhoudsbeurt de melkmeters onderhouden en gecheckt op een correcte werking. Dit laatste gebeurt in veel gevallen met de zogenaamde watertest, welke nogal veel tijd vraagt.

Doordat dagelijks de data van alle melkingen van alle dieren worden vastgelegd en opgeslagen, kunnen historische en actuele data met behulp van software worden geanalyseerd. Door de resultaten per melkmeter onderling te vergelijken, dan wel te vergelijken met verwachte melkgiften is het mogelijk afwijkende melkmeters op te sporen. Een expert-groep ingesteld door ICAR heeft drie methodes aanbevolen, waarmee de periodieke controle mogelijk wordt. Deze methodes zijn:

- Een vergelijking tussen actuele melkgift en de verwachte melkgift. Als de actuele melkgift van een individueel dier wordt vergeleken met een verwachte melkgift gebaseerd op vergelijkbare melkingen van minimaal vijf dagen en gecorrigeerd voor een kuddefactor, blijkt een goede beoordeling mogelijk van de nauwkeurigheid van de melkmeter.
- DLM (Dynamisch Lineair Modelleren). De gemiddelde melkgift per stand wordt over meerdere melkingen vergeleken met het gemiddelde van alle standen, waarbij een dynamisch model wordt gebruikt. De gemiddelde afwijking van een stand hoort nul te zijn. Voorwaarde is wel dat de te melken dieren random over alle standen verdeeld zijn.
- De afwijking met een geschatte melkgift op basis van datum, melktijd en lactatiedagen. Een statistisch model berekent of the melkmeter afwijkend is.

Deze methodes drie methodes zijn uitgebreid beschreven in een aanvulling op hoofdstuk 11 van de ICAR-richtlijnen voor melkproductieregistratie. Uit een inventarisatie bij de melkmachine-importeurs in Nederland is gebleken dat de methode van automatische controle van melkmeters nog niet wordt toegepast. Een reden hiervoor is dat de methode nog geen goedkeuring heeft. Een andere reden is dat men aarzeling heeft bij het continu controleren van de nauwkeurigheid van melkmeters, omdat dit kan leiden tot het frequent kalibreren van melkmeters met hoge kosten voor de veehouder. Toch is een enkele fabrikant wel bezig met procedures, soms met niet-ICAR-erkende melkmeters, maar ook met wel erkende melkmeters. De details van de procedure wordt echter nog niet prijsgegeven.

Om de toepassing van procedures voor automatische controle te bevorderen, is het belangrijk dat:

- De procedures ICAR-erkend zijn
- De toepassing zich eerst zal beperken tot de periodieke controle

Op termijn is het belangrijk dat naast de beschreven procedures ook andere procedures, die vergelijkbare of betere resultaten geven, worden erkend. De voorgestelde ICAR-erkenning is nu gebaseerd op procedures en niet op resultaat. Als er meer ervaring is met deze vorm van periodieke controle, zal het ook gemakkelijker zijn om een erkenning gebaseerd op resultaat te omschrijven.

Inmiddels is bekend geworden dat de drie genoemde methodieken akkoord zijn bevonden. Dit legt de weg open voor een snelle invulling in de praktijk.

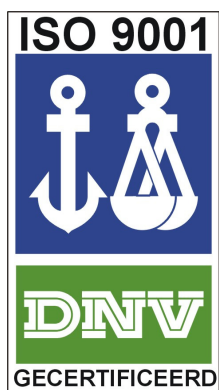
8.2. Project monitoring melkinstallatie

In moderne melkstallen worden met meerdere sensoren de omstandigheden en resultaten van het melken en reinigen gemeten. Voorbeelden zijn melkgift, melktijd, vacuümhoogte en temperatuur. De gemeten gegevens worden nu vooral als afzonderlijke parameters gebruikt om processen te controleren en dierproducties te bepalen.

Een gecombineerd gebruik van deze meetwaarden, gekoppeld aan tijd en eventueel aangevuld met andere parameters kan veel meer inzicht geven in de werking van de melkinstallatie, de werkwijze van de melker en kan storingen en falende apparatuur signaleren.

Deze monitoring kan zijn dienst bewijzen in de service en toetsing. De focus bij de reguliere onderhoudsbeurt kan veel meer liggen op (preventief) onderhoud. Storingen worden daarnaast ook eerder zichtbaar. Met deze invulling wordt de kwaliteit van het melkproces verbeterd en kan de tijd zo efficiënt mogelijk besteed worden.

Bovenstaande invulling zal in de praktijk eerst ook getoetst moeten worden. Daarna zal hierover ook afstemming met de zuivelindustrie moeten plaatsvinden. Dat ook hier slagen te maken zijn mag denk ik duidelijk zijn.

Colofon

Stichting KOM
Postbus 167
8250 AD Dronten

De Drieslag 30, 8251 JZ Dronten

Tel.: 0321 - 385 470
Fax: 0321 - 385 471

E-mail: info@stichtingKOM.nl
Website: www.stichtingKOM.nl